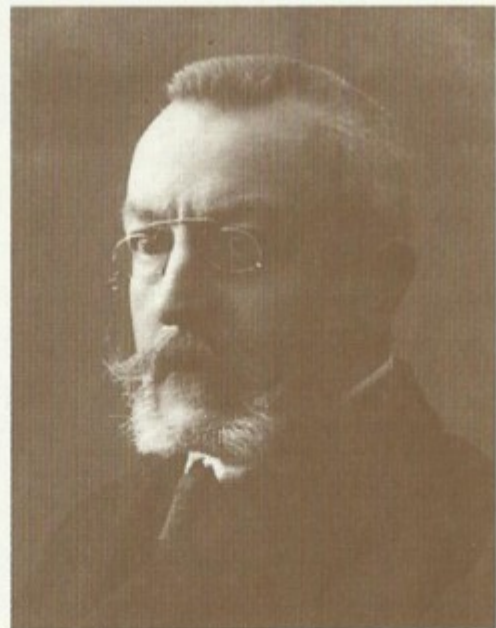

Paul Morren, *Henri Pirenne. Historiograaf (1862-1935)*, Antwerpen, 2010, 133 p.

Henri Pirenne (1862-1935) geldt als één van de grootste Belgische historici en als grondlegger van de Gentse historische school. Zijn faam dankt hij aan werken zoals zijn zeventalige *Histoire de la Belgique*, zijn publicaties over de middeleeuwse steden en zijn werk

over het ontstaan van het middeleeuwse Europa. Toch is hij intussen wat in de vergetelheid geraakt en evolueerde hij na zijn overlijden van een 'patron' tot een 'maître à contester', zoals is opgemerkt.⁽⁵⁾ Zijn geschriften zijn nooit systematisch verzameld, zijn briefwisseling is niet geheel of gedeeltelijk uitgegeven en er bestaat geen recente Nederlands-talige of Franstalige biografie van hem.⁽⁶⁾

Ter gelegenheid van de 75ste verjaardag van Pirenne's overlijden schreef Paul Morren, ere-inspecteur van het rijksmiddelbaar onderwijs, een korte monografie over hem op basis van de bestaande literatuur en Pirenne's historische geschriften. Deze studie valt uiteen in drie delen. Deel een geeft een overzicht van de levensloop, die begon in Dinant en liep via Gent naar Ukkel. Hieruit

Henri Pirenne

leerden we soms verrassende dingen, zoals het feit dat Pirenne naast een grote geleerde ook een levensgenieter was en bevriend was met vele vooraanstaande vakgenoten. Ook komt hier de Eerste Wereldoorlog ter sprake, toen Pirenne naar Duitsland werd gedeporteerd en zijn moeizame verhouding met het Nederlands en de Vlaamse Beweging.

Deel twee handelt over Pirenne's werk als historicus. Het focust op de belangrijkste componenten ervan, die we hierboven al aangaven. Ook besproken worden de latere analyses van zijn werk, dat overigens door de Gentse hoogleraar Jan Dhondt erg kritisch is beoordeeld. Pirenne kreeg dus niet alleen kritiek uit Groot-Nederlandse hoek. Maar hij moet wellicht in de eerste plaats worden gezien als een kind van zijn tijd: de geschiedschrijving is na hem enorm geëvolueerd. Een lijst van Pirenne's belangrijkste werken en van de literatuur over hem ronden af. We merken op dat de auteur hier allesbehalve volledig is: Pirenne was bijvoorbeeld ook de schrijver van een uitstekend overzichtswerk van België tijdens de Eerste Wereldoorlog.⁽⁷⁾ Het derde deel bestaat uit uittreksels uit Pirenne's belangrijkste boeken. Nergens wordt echter verantwoord waarom net deze fragmenten werden uitgekozen. De waarde hiervan is dan ook beperkt. Al bij al schreef Paul Morren een vlot leesbaar en genuanceerd overzicht van het leven, het werk en de invloed van de grote Gentse historicus.

Sam Van Clemen

(4) Emiel Lamberts (red.), *The Black International 1870-1878: the Holy See and Militant Catholicism in Europe*. Rome, 2002.

(5) J. Tollebeek, *De ekster en de kooi. Nieuwe opstellen over geschiedschrijving*, Amsterdam, 1996, p. 225. Deze bundel bevat een boeiend opstel over de contacten van Pirenne met Johan Huizinga.

(6) Recent verscheen weliswaar: W. Prevenier, 'Pirenne, Jean Henri Otto Lucien Marie, gezegd Henri, historicus'. In: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, dl. 19, Brussel, 2009, kol. 753-770.